

*Крижановський О.М. (ORCID 0000-0002-5358-9758)**Журба М.А. (ORCID 0000-0002-2764-0687),**Завацька Н.Є. (ORCID 0000-0001-8148-0998),**Завацький Ю.А. (ORCID 0000-0003-1860-9503),**Сльот М.О. (ORCID 0009-0003-7176-5078),**Захарченко Б.О. (ORCID 0009-0002-3864-0882)*

ДЕСКРИПТОРИ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ РЕСУРСІВ БЕЗПЕКИ ОСОБИСТОСТІ

У статті дескриптори соціально-психологічних ресурсів безпеки особистості. Визначено соціально-психологічну специфіку безпеки особистості та протидії маніпуляціям в період суспільних трансформацій. Розкрито дескриптори соціально-психологічних ресурсів безпеки особистості та протидії маніпуляціям (на підставі оцінки індексів життєвого стилю та схильності до прийняття небезпечних форм поведінки і деструктивних ідей як нормативних, а також за параметрами соціального інтелекту; типами когнітивного регулювання емоцій; особливостями ціннісних орієнтацій; рівнями суб'єктивного благополуччя; диспозиціями захисної та копінг-поведінки; механізмами психологічного захисту) в умовах суспільних змін. Виокремлено соціально-психологічні предиктори загроз безпеки особистості (маніпулятивна природа соціуму, загальна кількість травматичних подій і сумарний показник їхнього впливу, індекс травматичності, рівень стресу) – військових, економічних, природних, соціальних, інформаційних, а також загроз її здоров'ю – з урахуванням параметрів стресостійкості та соціальної адаптації. Розкрито варіативність і варіабельність маніпулятивного впливу на особистість у векторах групової взаємодії та деструктивності маніпуляцій в інформаційно-цифровому просторі і напрямки його протидії в умовах суспільних трансформацій.

Ключові слова: *особистість, безпека особистості, протидія маніпуляціям, соціально-психологічне забезпечення безпеки особистості та протидії маніпуляціям, суспільні трансформації.*

Постановка проблеми. Важливість розв'язання проблеми безпеки в період суспільних трансформацій не викликає сумнівів, адже її розглядають як

один із найважливіших критеріїв і нормативів поступального та стабільного розвитку соціальних, економічних, технічних, екологічних та біологічних систем.

Констатовано, що потреба у дослідженні умов забезпечення безпеки особистості та можливостей протидіяти маніпуляціям пов'язана з тим, що сфера її життєдіяльності стає дедалі складнішою й непередбачуваною. При цьому рівень обізнаності щодо безпеки та засобів протидії маніпуляціям залишається недостатнім з огляду на усвідомлення, розуміння й подолання загроз. Водночас потребує ґрунтовного вивчення соціально-психологічний дискурс проблеми безпеки, адже від конструктивної й ефективної взаємодії особистості та соціуму, від її безпосередньої активності залежить забезпечення безпеки на всіх рівнях функціонування особистості та в будь-яких системах, а також її здатність протидіяти маніпуляціям в умовах суспільних трансформацій.

Крім того, прагнення до безпеки та протидії маніпуляціям належать до фундаментальних потреб особистості, а їхнє задоволення є необхідною передумовою її успішної життєдіяльності та розвитку. Реалізація цих потреб відбувається в суспільстві за допомогою відповідних організаційних форм, насамперед стійких структур соціальних взаємодій, спільної діяльності, які трансформуються в систему взаємопов'язаних особистих та/або групових інтересів, а також способів їх досягнення, зокрема в площині протидії маніпуляціям.

Показано, що проблема маніпулятивного впливу отримала пояснення та оцінку здебільшого в межах політологічних, філософських і загально-психологічних досліджень. Водночас цей феномен є концептуально важливим у соціально-психологічному вимірі, оскільки перебуває в тісному взаємозв'язку з проблемою безпеки особистості в сучасному трансформаційному соціумі, з формами та способами здійснення соціальної взаємодії тощо [1-3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні дослідження з проблем безпеки та протидії маніпуляціям дотримуються традиції виокремлювати безпеку держави, суспільства (В. Грищенко, М. Дзюба, О. Дузь-Кратченко, В. Єфіменко, Я. Жарков, Н. Завацька, З. Ковальчук та ін.) та особистості (Д. Заграй, М. Кононець, А. Литвинчук, Г. Ложкін, В. Оверчук, О. Рибальченко, Н. Савелюк, М. Слюсаревський та ін.); професійну безпеку (І. Волеваха, Н. Волянюк, І. Зубко, О. Лазорко, Г. Ложкін та ін.), безпеку в сім'ї (А. Грись, Ю. Примак, К. Седих та ін.). Серед зарубіжних науковців зазначені аспекти проблеми дослідження було висвітлено в працях А. Bellissimo, С. Brezausek, М. Corbett, S. Goldberg, J. Grusec, J. Jenkins, К. MacDonald, В. Morrongiello, G. Prado, D. Schwebel, J. Szapocznik та

ін.). Крім того, посилено вивчаються питання психологічних засобів безпеки (О. Богучарова, Ю. Бохонкова, І. Данилюк, Л. Заграй, М. Carter, D. Cervone, S. Occhipinti, R. Petruska, M. Siegal, R. Smith, N. Weinstein, J. Weitlauf, J. Wilson та ін.), зокрема інформаційно-психологічна складова забезпечення безпеки (В. Алещенко, Л. Гавришак, С. Гнатюк, Є. Катаєв, О. Лещинська, С. Лихачов, І. Мартиненко, О. Панченко, В. Петрик, Т. Сергієнко, Н. Уханова, А. Харченко та ін.), а також безпека у психотерапевтичних відносинах (М. Egan, F. Helm, A. Rappoport та ін.). Поряд із цим розробляються програми, спрямовані на забезпечення почуття стабільності, цілісності й упевненості в собі, що сприяють вирішенню зазначених проблем.

Мета статті – визначити дескриптори соціально-психологічних ресурсів безпеки особистості.

Виклад основного матеріалу і результатів дослідження. На першому етапі емпіричного дослідження було виявлено соціально-психологічні особливості уявлень респондентів про умови безпеки та протидії маніпуляціям в період суспільних трансформацій і здійснено їхню диференціацію у віковому і гендерному вимірах.

З'ясовано, що уявлення про безпеку та протидію маніпуляціям як елементи психічної реальності, які репрезентують безпечний світ у суб'єктивному просторі особистості, мають цілісний характер, підтверджений взаємозв'язками в оцінках необхідних, значущих та забезпечених умов безпеки та протидії маніпуляціям. Уявлення респондентів про загальні умови безпеки та протидії маніпуляціям, необхідні для життя в сучасному соціумі, і про індивідуально-значущі умови власної безпеки є досить узгодженими. Однак безпека абстрактної людини визначається насамперед безпекою життя та фізичного здоров'я, а власна безпека пов'язується також із захищеністю внутрішнього світу, освіченістю, наявністю смислу життя.

Визначено, що для більшості респондентів характерна слабка узгодженість між значущими й забезпеченими умовами безпеки та протидії маніпуляціям. Найбільший розрив зафіксовано в оцінках умов соціального та природного середовища, пов'язаних зі збереженням життя та здоров'я, які виявилися високо значущими, але недостатньо забезпеченими в сьогоденні.

Встановлено, що досліджувані протиставляють умови безпеки та протидії маніпуляціям, які відповідають глобальним цілям суспільства, та умови психологічної безпеки і протидії маніпуляціям конкретної особистості. В оцінках умов безпеки та протидії маніпуляціям виокремлено найбільш значущі аспекти

життєдіяльності, а опис і пояснення безпечного локального середовища та життєдіяльності в ньому здійснюються через призму власних смислів.

Виокремлено соціально-психологічні особливості уявлень респондентів про безпеку та протидію маніпуляціям у період суспільних трансформацій у віковому вимірі. Встановлено, що в уявленнях про безпеку досліджуваних різного віку вагому роль відіграє чинник соціальної підтримки як провідна умова переживання безпеки, і простежується його вікова динаміка. Так, у юнацькому віці соціальний ресурс представлений дуже широко (і світ, і суспільство загалом) і є неперсоніфікованим. У першому періоді зрілого віку соціальні умови безпеки втрачають значущість, поступаючись особистісним та інтелектуальним ресурсам, а також прагненню організувати власний життєвий простір. У другому періоді зрілості соціальний ресурс знову стає значущим, але набуває якісно нової форми: соціальна підтримка персоніфікується і спільно із чинником досвідченості становить основний внесок у соціальні уявлення про безпеку та протидію маніпуляціям.

Факторний аналіз дозволив диференціювати різні ресурси безпеки респондентів (соціальні, інтелектуальні, особистісні та фізичні). З'ясовано, що для більшості досліджуваних метою досягнення стану безпеки, який характеризується як рівноважний і надійний, є самозбереження та здоров'я, засобами його досягнення виступають контроль ситуації та життєвий досвід, а умовами – надійне оточення й володіння інформацією. Крім того, стан безпеки здебільшого описується як захищеність і впевненість.

Встановлено наявність розбіжностей в оцінках умов безпеки та протидії маніпуляціям у респондентів, які входять до однієї вікової та соціальної групи й належать до відносно однакового середовища. Це свідчить про переважання індивідуально-особистісної зумовленості уявлень досліджуваних про безпеку та протидію маніпуляціям у період суспільних трансформацій.

З урахуванням у дослідженні змінної статі виявилось, що у чоловіків безпека здебільшого асоціюється зі свободою в реалізації своїх можливостей і більш суттєвою, ніж у жінок, опорою на внутрішні ресурси. У жінок безпека асоціюється насамперед із захищеністю та наявністю позитивного оточення, що певною мірою відповідає традиційному розподілу соціальних ролей між чоловіками та жінками.

На другому етапі емпіричного дослідження було визначено дескриптори соціально-психологічних ресурсів безпеки особистості і протидії маніпуляціям в умовах суспільних трансформацій.

За допомогою регресійного аналізу було побудовано моделі ресурсів психологічної безпеки і протидії маніпуляціям респондентів із різними освітньо-кваліфікаційними характеристиками. При цьому як залежна змінна виступав інтегральний показник психологічної безпеки, а як незалежні – компоненти соціального інтелекту, ціннісні орієнтації, типи когнітивної регуляції емоцій, а також психологічні захисти.

Можливість побудови факторних моделей для респондентів із різними освітньо-кваліфікаційними характеристиками зумовлювалася мірою адекватності вибірки Кайзера-Майєра-Олкіна: встановлено прийнятну адекватність моделі для досліджуваних I групи (0,791) та високу адекватність для респондентів II та III груп (0,829 та 0,803 відповідно). Також придатність даних для подальшої факторизації підтверджувалася критерієм сферичності Бартлетта: для респондентів I групи – $\chi^2(23)=417,9$ ($p<0,001$), для респондентів II групи – $\chi^2(23)=911,8$ ($p<0,001$), для респондентів III групи – $\chi^2(23)=362,7$ ($p<0,001$).

Встановлено, що респонденти юнацького віку та віку ранньої дорослості є більш уразливою групою, ніж респонденти різних періодів зрілого віку; молодь більш схильна до прийняття деструктивних ідей та небезпечних форм поведінки як нормативних і характеризується нижчим рівнем суб'єктивного благополуччя.

Доведено, що ресурсами психологічної безпеки респондентів у період суспільних трансформацій є: для молоді – цінність професійного самовизначення та перефокусування на планування; для респондентів періоду ранньої та середньої зрілості – цінності професійної орієнтованості, а також сімейні цінності, румінації та соціальні навички; для респондентів пізньої зрілості – цінність здорового способу життя, сімейні цінності, орієнтація на майбутнє, соціальні навички та регресія.

Виявлено характеристики, які негативно впливають на психологічну безпеку досліджуваних та можливості протидіяти маніпуляціям у період суспільних трансформацій. Для молоді це тип когнітивного регулювання емоцій як-от звинувачення інших, а також механізми психологічного захисту – заміщення та придушення; для осіб, які перебувають у віці середньої зрілості, серед типів когнітивного регулювання емоцій превалюють катастрофізація та звинувачення інших, а також придушення та заміщення як механізми психологічного захисту; для респондентів у віці пізньої зрілості – соціальне усвідомлення, як компонент соціального інтелекту, і такі механізми психологічного захисту як компенсація та заміщення.

Результати другого етапу емпіричного дослідження дозволили виокремити основні мішені соціально-психологічного забезпечення безпеки особистості та протидії маніпуляціям в період суспільних трансформацій: нівелювання особистісних характеристик, які негативно впливають на психологічну безпеку; актуалізація та розвиток особистісних та соціальних ресурсів психологічної безпеки з диференціацією для різновікових груп респондентів, яких відрізняють освітньо-кваліфікаційні характеристики.

На третьому етапі емпіричного дослідження було виокремлено соціально-психологічні предиктори загроз безпеки особистості в період суспільних трансформацій.

З'ясовано, що загрози психологічної безпеки доцільно класифікувати залежно від об'єкта загрози, масштабу, виду збитків, особливостей походження тощо.

Розкрито внутрішні та зовнішні загрози психологічної безпеки досліджуваних у період суспільних трансформацій. Серед зовнішніх загроз визначено вплив середовища (соціальні, економічні, інформаційні та політичні зміни, які важко контролювати), а серед внутрішніх – особливості особистості (зокрема, низька самооцінка, тривожність, нестача навичок управління стресом, непродуктивні копінг-стратегії). Наголошено, що внутрішні загрози зазвичай посилюються під впливом зовнішніх чинників.

Показано, що при вивченні імпліцитних уявлень про загрози та небезпечні ситуації, які впливають на психологічну безпеку, респондентам було запропоновано опитування з проханням навести приклади подібних ситуацій та асоціації з ними. На підставі отриманих результатів визначено категорії загроз безпеці: аутогенні, техногенні, екзистенційні, природні, фізіологічні, антропогенні (масштабні, локальні, індивідуальні травматичні події). Загалом проведено розподіл загроз безпеки на антропогенні та природні. До природних віднесено ситуації, пов'язані з впливом природних явищ, яким притаманна масштабність, раптовість, стихійність. До антропогенних – загрози, що зумовлюються активною причетністю людського чинника. Їх класифіковано за видами безпеки на військові, економічні, соціальні, інформаційні й екологічні.

Визначено, що більшість шкал методики діагностики загроз психологічної безпеки взаємопов'язані з усіма показниками шкал методики травматичних ситуацій (Life Experience Questionnaire (LEQ)) і рівнями стресу (за Т. Holmes, R. Rahe) – «військові загрози» (від $r=0,236$; $p \leq 0,05$ до $r=0,346$; $p \leq 0,01$), «інформаційні загрози» (від $r=0,369$; $p \leq 0,01$ до $r=0,519$; $p \leq 0,01$), «соціальні

загрози» (від $r=0,259$; $p\leq 0,01$ до $r=0,487$; $p\leq 0,05$), «загрози здоров'ю» (від $r=0,366$; $p\leq 0,01$ до $r=0,431$; $p\leq 0,01$). Виявлено, що шкала «економічні загрози» корелює лише з рівнем стресу (за Т. Holmes, R. Rahe) ($r=0,378$; $p\leq 0,01$), а шкала «природні загрози» має взаємозв'язок із показником «загальна кількість травматичних подій» методики LEQ ($r=0,331$; $p\leq 0,01$). Інтегральна шкала методики діагностики загроз психологічної безпеки має значні прямі кореляційні зв'язки з усіма шкалами зазначених методик (від $r=0,456$; $p\leq 0,01$ до $r=0,579$; $p\leq 0,01$).

Показано, що серед виокремлених загроз найбільшу вираженість зафіксовано за шкалами «інформаційні загрози» ($9,1\pm 3,7$) та «загрози здоров'ю» ($8,1\pm 2,9$), а найменшу – за шкалою «природні загрози» ($1,2\pm 1,0$). Ці дані свідчать про те, що інформаційні загрози та загрози здоров'ю сприймаються респондентами як більш значущі й такі, що зустрічаються частіше, ніж природні загрози.

На четвертому етапі емпіричного дослідження було виявлено варіативність та варіабельність маніпулятивного впливу на особистість у векторах групової взаємодії та деструктивності маніпуляцій в інформаційно-цифровому просторі.

Основною метою цього етапу дослідження було виявлення особливостей маніпулятивного впливу як установки, що реалізується через використання в міжособистісному спілкуванні маніпулятивних тактик і прийомів, а також визначення її впливу на групову структуру, задоволеність перебуванням в групі та ефективність спільного функціонування. Проаналізовано статусно-рольові та інші динамічні особливості групи і ступінь представленості в ній маніпулятивної установки особистості як підстави маніпулятивного впливу.

З'ясовано, що кількісна представленість маніпуляторів переважає у середній страті ієрархічної структури групи; розпізнавання маніпуляції іншими членами групи призводить до усунення маніпуляторів на нижні щаблі ієрархічної (статусно-рольової) структури групи. Ціннісні орієнтації респондентів, схильних до маніпулятивної поведінки, відрізняються від загальної ціннісно-орієнтаційної єдності групи в питаннях групової взаємодії. Кількість респондентів, схильних до маніпулятивної поведінки, впливає на комфортність учасників взаємодії групи, а отже, і на згуртованість та рівень розвитку групи – у ситуаціях високої маніпулятивної напруженості комфортність різко знижується, як і ступінь залучення кожного її члена до загальногрупової діяльності. Характер маніпулятивної поведінки високостатусних, середньостатусних та низькостатусних членів групи відрізняється об'єктною та операційною представленістю: середньостатусні найчастіше як об'єкт обирають одного або

декількох членів групи (вплив будується за схемою суб'єкт-об'єкт, суб'єкт-об'єкти); значно рідше – всю групу в цілому; низькостатусні респонденти як об'єкт маніпуляції частіше обирають одного члена групи (суб'єкт-об'єкт) і групу загалом (суб'єкт-група); високостатусні члени групи не мають специфічної об'єктної представленості в маніпулятивних стратегіях.

Подальший аналіз наукових студій на цьому етапі емпіричного дослідження було спрямовано на вивчення чинників і наслідків деструктивного маніпулятивного впливу в соціальних мережах та інтернеті, зокрема поширення дезінформації, емоційних маніпуляцій та алгоритмічного спотворення інформації.

Встановлено, що впровадження сучасних аналітичних платформ і хмарних технологій значно прискорює та оптимізує процес виявлення деструктивного маніпулятивного впливу. Виявлено необхідність активної роботи з підвищення медіа грамотності, особливо серед молоді, та посилення законодавчого регулювання поширення деструктивного контенту. Розглянуто комбінований підхід до протидії деструктивному маніпулятивному впливу, що поєднує технічні, соціально-психологічні та правові заходи, які можуть стати основою для розробки більш ефективної стратегії цифрової безпеки особистості в період суспільних трансформацій. Крім того, адаптація міжнародних практик до розв'язання означеної проблеми слугувала важливим підґрунтям проведеного аналізу.

Висновки. Проведено теоретико-методологічний аналіз підходів до вивчення проблеми безпеки особистості та протидії маніпуляціям у науковій літературі. Показано, що безпека особистості здебільшого розуміється як її захищеність від зовнішніх і внутрішніх загроз, які прямо чи опосередковано порушують або обмежують її свободу в задоволенні основних потреб, перешкоджають розвитку та удосконаленню здібностей. При цьому досягнення стану безпеки дозволяє особистості повноцінно розвиватися, своєчасно й адекватно реагувати на зміни умов життя, не лише захищаючись від загроз і небезпек, протидіючи маніпуляціям, а й ставлячи нові життєві завдання, з урахуванням інтересів інших осіб і дотриманням конвенційних норм, встановлених у суспільстві.

Наголошено, що в період суспільних трансформацій безпеку особистості слід розглядати як інтегративну характеристику та стан її захищеності від дії різноманітних маніпулятивних впливів, що перешкоджають або ускладнюють формування конструктивної основи соціальної поведінки (загалом – її

функціонування та життєздійснення), а також як адекватну систему суб'єктивного (особистісного, суб'єктивно-особистісного) ставлення до світу і до себе, яка забезпечує її цілісність як активного соціального суб'єкта та визначається за інтенсивністю переживання психологічного благополуччя/неблагополуччя на мікро-, мезо- та макорівнях.

Визначено соціально-психологічну специфіку безпеки особистості та протидії маніпуляціям в період суспільних трансформацій. Розкрито дескриптори соціально-психологічних ресурсів безпеки особистості та протидії маніпуляціям (на підставі оцінки індексів життєвого стилю та схильності до прийняття небезпечних форм поведінки і деструктивних ідей як нормативних, а також за параметрами соціального інтелекту; типами когнітивного регулювання емоцій; особливостями ціннісних орієнтацій; рівнями суб'єктивного благополуччя; диспозиціями захисної та копінг-поведінки; механізмами психологічного захисту) в умовах суспільних змін. Виокремлено соціально-психологічні предиктори загроз безпеки особистості (маніпулятивна природа соціуму, загальна кількість травматичних подій і сумарний показник їхнього впливу, індекс травматичності, рівень стресу) – військових, економічних, природних, соціальних, інформаційних, а також загроз її здоров'ю – з урахуванням параметрів стресостійкості та соціальної адаптації. Розкрито варіативність і варіабельність маніпулятивного впливу на особистість у векторах групової взаємодії та деструктивності маніпуляцій в інформаційно-цифровому просторі і напрямки його протидії в умовах суспільних трансформацій.

Література

1. Nazymko E., Volobueva O., Kryzhanovskyi O. Prevention of Legalisation (Laundering) of Criminal Proceeds in the Mechanism of Ensuring Economic Security of the State. *Baltic Journal of Economic Studies*. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2023. Vol. 9, No 4. P. 198-205. DOI:[10.30525/2256-0742/2023-9-4-198-205](https://doi.org/10.30525/2256-0742/2023-9-4-198-205)
2. Popovych I., Savchuk O., Matusiak H., Kruglov K., Kryzhanovskyi O., Danko D., Huzar V. Self-attitudes in the structure of motivational orientation of young. *Journal of Physical Education and Sport*. 2024. Vol. 24 (issue 10). P. 1342-1351. DOI:[10.7752/jpes.2024.10258](https://doi.org/10.7752/jpes.2024.10258)
3. Samotuha A., Lizut R., Kryzhanovskyi O. Regime of foreign occupation and its impact on human rights: from Polish and Ukrainian political-legal retrospective and nowadays. *Philosophy, economics and law review*. 2023. Vol. 3, No. 2. P. 160-183. <https://doi.org/10.31733/2786-491X-2023-2-160-184>

References

1. Nazymko E., Volobuieva O., Kryzhanovskiy O. Prevention of Legalisation (Laundering) of Criminal Proceeds in the Mechanism of Ensuring Economic Security of the State. *Baltic Journal of Economic Studies*. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2023. Vol. 9, No 4. P. 198-205. DOI:[10.30525/2256-0742/2023-9-4-198-205](https://doi.org/10.30525/2256-0742/2023-9-4-198-205)
2. Popovych I., Savchuk O., Matusiak H., Kruglov K., Kryzhanovskiy O., Danko D., Huzar V. Self-attitudes in the structure of motivational orientation of young. *Journal of Physical Education and Sport*. 2024. Vol. 24 (issue 10). P. 1342-1351. DOI:[10.7752/jpes.2024.10258](https://doi.org/10.7752/jpes.2024.10258)
3. Samotuha A., Lizut R., Kryzhanovskiy O. Regime of foreign occupation and its impact on human rights: from Polish and Ukrainian political-legal retrospective and nowadays. *Philosophy, economics and law review*. 2023. Vol. 3, No. 2. P. 160-183. <https://doi.org/10.31733/2786-491X-2023-2-160-184>

Kryzhanovskiy O.M., Zhurba M.A., Zavatska N.Ye., Zavatskiy Yu.A., Slot M.O., Zakharchenko B.O.

DESCRIPTORS OF SOCIAL-PSYCHOLOGICAL RESOURCES OF PERSONAL SECURITY

The article describes descriptors of social-psychological resources of personal security. The social-psychological specifics of personal security and counteraction to manipulation during the period of social transformations are determined. Descriptors of socio-psychological resources of personal security and counteraction to manipulation are revealed (based on the assessment of lifestyle indices and the tendency to accept dangerous forms of behavior and destructive ideas as normative, as well as on the parameters of social intelligence; types of cognitive regulation of emotions; features of value orientations; levels of subjective well-being; dispositions of protective and coping behavior; mechanisms of psychological protection) in conditions of social changes. Social-psychological predictors of threats to personal security are identified (manipulative nature of society, total number of traumatic events and total indicator of their impact, traumatic index, level of stress) - military, economic, natural, social, informational, as well as threats to one's health - taking into account the parameters of stress resistance and social adaptation. The variability and variability of manipulative influence on the personality in the vectors of group interaction and the destructiveness of manipulations in the information and digital space and the directions of its counteraction in the conditions of social transformations are revealed.

Key words: personality, personal security, counteraction to manipulation, socio-psychological ensuring of personal security and counteraction to manipulation, social transformations.

Крижановський Олексій Миколайович – кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри психології, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, м. Запоріжжя;

Журба Микола Анатолійович – доктор філософських наук, професор, ад'юнкт-професор кафедри германістики та славістики Манітобського університету (Канада);

Завацька Наталія Євгенівна – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та соціальної роботи Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля;

Завацький Юрій Анатолійович – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри фізичного виховання Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, м. Київ;

Сльот Марина Олегівна – здобувачка кафедри практичної психології та соціальної роботи Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля;

Захарченко Богдан Олександрович – аспірант кафедри практичної психології та соціальної роботи Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля.

Надходження статті: 10.12.2026

Прийняття статті до друку після рецензування: 02.01.2026

Оприлюднення статті: 02.01.2026